

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0041/2014

23.1.2014

SOOVITUS

Nõukogu otsuse eelnõu, millega volitatakse liikmesriike ratifitseerima Euroopa Liidu huvides relvakaubanduslepingut
(12178/2013 – C7-0233/2013 – 2013/0225(NLE))

Rahvusvahelise kaubanduse komisjon

Raportöör: David Martin

Kasutatud tähised

- * nõuandemenetlus
- *** nõusolekumenetlus
- ***I seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
- ***II seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
- ***III seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT,.....	5
SELETUSKIRI	6
VÄLISKOMISJONI ARVAMUS	8
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	11

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu, millega volitatakse liikmesriike ratifitseerima Euroopa Liidu huvides relvakaubanduslepingut (12178/2013 – C7-0233/2013 – 2013/0225(NLE))

(Nõusolek)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (12178/2013),
 - võttes arvesse taotlust nõusoleku saamiseks, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 114, artikli 207 lõikele 3 ja artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktile v (C7-0233/2013),
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 81 ja artikli 90 lõiget 7,
 - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni soovitusi ning väliskomisjoni arvamust (A7-0041/2014),
1. annab nõukogu otsuse eelnõule nõusoleku;
 2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

SELETUSKIRI

Erinevalt massihävitusrelvadest ja maamiinidest ei ole tavarelvadega kauplemine reguleeritud ühegi õiguslikult siduva ülemaailmse õigusaktiga. Relvakaubanduslepingu eesmärk on see lünk täita.

Pärast pikki läbirääkimisi¹ võeti relvakaubandusleping 2. aprillil 2013 ÜRO Peaassamblee resolutsiooniga vastu. Lepingu vastu hääletasid kolm riiki (Põhja-Korea, Iraan ja Süüria) ning 22 riiki hoidusid hääletamisest (sealhulgas Hiina, India ja Venemaa, mis võib kaasa tuua aeglase ratifitseerimise ning võimalik, et mittetäieliku rakendamise nendes riikides).

Relvakaubanduslepinguga kehtestatakse ühtne rahvusvaheline standard tavarelvastuse ja mõningal määral ka nende osade ja laskemoona rahvusvahelise kaubanduse reguleerimiseks. Samuti on selle eesmärk hoida ära ja likvideerida nende relvadega ebaseaduslik kauplemine.

Kuigi olemasolevaid tavarelvastust puudutavaid Euroopa ekspordieeskirju² kasutati ÜRO läbirääkimiste käigus parimate tavade näidisenä, kehtestatakse Euroopa eeskirjadega palju kõrgemad standardid ja neil on laiem kohaldamisala kui relvakaubanduslepingul.

Sõjaliste kaupade ühine Euroopa Liidu nimekiri – millega määratakse kindlaks relvad, mille suhtes kohaldatakse ELi relvaekspordieeskirju – on ammendavam kui relvakaubanduslepingu artikli 2 lõikes 1 loetletud ÜRO tavarelvastuse registri kategooriad. Näiteks ei hõlma relvakaubandusleping pisargaasi, droone ega sõjatehnoloogiat ning relvakaubanduslepingu importi, vahendamist, transiiti ja aruandlust puudutavatest klauslitest on välja jäetud laskemoon ja relvade osad. Relvakaubandusleping ei hõlma ka kahesuguse kasutusega kaupasad, mille suhtes kohaldatakse ELi tasandil juba ekspordikontrolli süsteemi.

Euroopa kriteeriumide loetelu, mille alusel kavandatavat ekspordi hinnatakse, on samuti ulatuslikum kui relvakaubanduslepingu oma, kusjuures sooline vägivald on ainus relvakaubanduslepingus sisalduv kriteerium, mida ei ole ELi tasandil hõlmatud. Sotsiaal-majanduslik areng ja siserepressioonid ei kuulu relvakaubanduslepingu kriteeriumide hulka.

Kuigi raportöör avaldab kahetsust lepingu lünkade ja piiratud kohaldamisala pärast ning mitmete selle sätete ebatäpse sõnastuse pärast, mis jätab ruumi tõlgenduseks, on ta siiski seisukohal, et nüüd võiks jõupingutused keskendada lepingu täielikule rakendamisele selle ratifitseerinud riikide poolt – andes sealhulgas vajaduse korral abi arengumaadele, eriti Aafrika riikidele. Raportöör on samuti seisukohal, et lepingu kiire ratifitseerimine kõigi ELi liikmesriikide poolt saadab sõnumi kolmandatele riikidele, kes ei ole seda veel ratifitseerinud, nagu Ameerika Ühendriigid.

Selleks et tagada lepingu kiire ja tulemuslik rakendamine, peaks relvakaubanduslepingu

¹ Ametlikult algasid need ÜRO Peaassamblee resolutsiooniga „Relvakaubandusleping: tavarelvade impordi, ekspordi ja üleandmise ühtsete rahvusvaheliste standardite kehtestamine“, mis võeti vastu 6. detsembril 2006.

² Eelkõige nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad.

täieõiguslik sekretariaat lihtsustama riikidevahelist koostööd valdkondades, nagu institutsioonilise suutlikkuse suurendamine, õigusnõustamine ning tehniline, materiaalne ja finantsabi. Selle suuruse ja koosseisu, asukoha ja rahastamisega seotud järelejäänud küsimused tuleks lahendada lähiajal.

Euroopa Liit ei saa relvakaubanduslepingut alla kirjutada ja ratifitseerida, kuna ÜRO lepingute osalisteks saavad olla üksnes liikmesriigid. Siiski volitas nõukogu Euroopa Komisjoni pidama läbirääkimisi relvakaubanduslepingu mõnede sätete üle, mis kuuluvad liidu ainupädevusse, st kaubanduspoliitika reguleerimisalasse.

Seetõttu on praeguse ettepaneku võtta vastu nõukogu otsus eesmärk volitada liikmesriike ratifitseerima leping küsimustes, mis kuuluvad liidu ainupädevusse. Käesolev otsus ei hõlma neid relvakaubanduslepingu elemente, mis võivad kuuluda liidu pädevusse ühise välis- ja julgeolekupoliitika alusel.

16.1.2014

VÄLISKOMISJONI ARVAMUS

rahvusvahelise kaubanduse komisjonile

nõukogu otsuse eelnõu kohta, millega volitatakse liikmesriike ratifitseerima Euroopa Liidu huvides relvakaubanduslepingut
(12178/2013 – C7-0233/2013 – 2013/0225(NLE))

Arvamuse koostaja: Krzysztof Lisek

LÜHISELGITUS

Euroopa Parlament väljendab heameelt asjaolu üle, et pärast pikki läbirääkimisi võeti ÜRO resolutsiooniga A/67/L.58 ülekaaluka häälteenamusega vastu relvakaubandusleping, mis on ranged standardid sätestav õiguslikult siduv dokument tavarelvade rahvusvahelise kaubanduse reguleerimiseks ja tõhustamiseks.

Relvakaubandusleping on esimene ülemaailmne reeglistik seadusliku relvakaubanduse reguleerimiseks – selle abil tõkestatakse ebaseaduslikku relvakaubandust, rahvusvahelist terrorismi, organiseeritud kuritegevust ning vähendatakse inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste õigusaktide ja rahvusvahelise humanitaarõiguse tõsiseid rikkumisi.

ELi eksport toimub 2008. aasta ühise seisukoha alusel, millega on kehtestatud järgitavad eeskirjad ja normid. Seetõttu on EL kui üks selle valdkonna olulisi osalejaid relvakaubanduslepingu edust vahetult huvitatud, arvestades et lepingus mitte ainult ei seata ühiseid tingimusi tavarelvakaubanduse jaoks, vaid sellega reguleeritakse just selliste relvade kaubandust, mis lokaalsetes konfliktides, terrorirünnakutes, kodanikurahutustes ja ülestõusudes enim kasutust leiavad.

Relvakaubanduslepingu peamiseks tugevuseks on see, et osalisriigid on kohustatud kehtestama tarnete kontrollimiseks riikliku süsteemi ning hindama enne iga tarne autoriseerimist selliste relvade kasutamisest tuleneda võivat mõju rahule ja julgeolekule ning rahvusvahelise humanitaarõiguse ja inimõiguste tõsiste rikkumiste ja terrorismiaktide toimepanemise riski. On samuti oluline, et selle keeluga ei ole hõlmatud vaid relvakaubandus, vaid ka teised tegevused, nagu asjaomase tehnika rentimine, litsentseerimine, annetamine ja tarnimine.

Üheks komistuskiviks võib olla relvakaubanduslepingu mõnede sätete liiga kitsas

reguleerimisala.

Siiski nähakse lepingus läbivaatamisklausli kaudu ette hilisemate muudatuste tegemise võimalus.

Väliskomisjon palub vastutaval rahvusvahelise kaubanduse komisjonil teha Euroopa Parlamendile ettepanek anda nõusolek.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	16.1.2014
Lõpphääletuse tulemus	+: 43 -: 0 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Hiltrud Breyer, Elmar Brok, Jerzy Buzek, Tarja Cronberg, Susy De Martini, Mark Demesmaecker, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Ana Gomes, Anna Ibrisagic, Liisa Jaakonsaari, Tunne Kelam, Paweł Robert Kowal, Eduard Kukan, Vytautas Landsbergis, Ryszard Antoni Legutko, Krzysztof Lisek, Ulrike Lunacek, Marusya Lyubcheva, Willy Meyer, Francisco José Millán Mon, María Muñoz De Urquiza, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Norica Nicolai, Pier Antonio Panzeri, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, Bernd Posselt, Hans-Gert Pöttering, Cristian Dan Preda, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, György Schöpflin, Werner Schulz, Sophocles Sophocleous, Davor Ivo Stier, Charles Tannock, Eleni Theoharous, Geoffrey Van Orden, Sir Graham Watson, Boris Zala
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Charalampos Angourakis, Kinga Gál, Helmut Scholz, Ivo Vajgl

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	21.1.2014
Lõpphääletuse tulemus	+ : 29 - : 0 0 : 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Laima Liucija Andrikiene, Maria Badia i Cutchet, David Campbell Bannerman, Daniel Caspary, María Auxiliadora Correa Zamora, Christofer Fjellner, Yannick Jadot, Metin Kazak, Franziska Keller, Bernd Lange, David Martin, Vital Moreira, Paul Murphy, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Niccolò Rinaldi, Helmut Scholz, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Henri Weber, Jan Zahradil, Paweł Zalewski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Catherine Bearder, Béla Glattfelder, Syed Kamall, Elisabeth Köstinger, Katarína Neveďalová, Tokia Saïfi, Peter Skinner, Jarosław Leszek Wałęsa